

A Lluís Maria Xirinacs.

Jaume Botey. Tothom qui veu Déu, mor. Només el profeta resisteix.

En un poc conegut escrit d'en Lluís M., en ocasió de la mort del meu germà Francesc diu "Tothom qui veu Déu, mor". Fa seva una frase de la Bíblia referida a l'estada de Moisès al Sinaí. A continuació afegeix "Només el profeta resisteix". En l'escrit les aplica al meu germà però és obvi que pel context tenen també regust de comentari autobiogràfic. No és possible entendre la vida i la personalitat d'en Lluís M., sense comprendre aquestes seves dues dimensions.

"Tothom qui veu Déu mor". En Lluís M. fou un caràcter radicalment espiritual, un místic. Sense cap dubte la raó profunda de ser de la seva personalitat, de la seva actuació política, científica, no-violent, etc., va ser la recerca constant del transcendent, del que ell anomenava l'U. I va perseguir aquest "U" des de tots els vessants que va poder fins a morir.

La capacitat de seducció de la seva persona només té explicació si es busca en fonts més profundes que les de les estratègies contingents. Sovint no sabem com explicar allò que tots tenim de més sagrat i íntim, i els interessats en descobrir-ho han d'aprendre a llegir els fets. En Lluís M. no proclamava d'on li venia l'incombustible foc que el cremava, però tampoc se n'amagava, es podia entreveure. L'arrel del pacifisme, de la insubornable voluntat de relligar-se amb la gent, de la protesta contra qualsevol opressió, de la defensa de la llibertat, i per tant de la seva proposta política la trobava en el "cara a cara amb l'Invisible", com diu en el mateix escrit. I sobretot en la mística de la Bíblia i dels profetes bíblics.

Havia fet vida de la Bíblia. Amb l'ajut de l'exegesi crítica i de la història comparada de les religions esquarterava sense pietat el text per poder anar al fons del missatge. Déu present com a alliberador enmig de la història humana. Es tracta d'un missatge espiritual i polític alhora. A l'escrit esmentat diu: "A l'estiu de 1962 vaig fer un pelegrinatge solitari per les muntanyes del Taga, Sant Amanç i Serra Cavallera i vaig posar per escrit un camí cap al Regne de Jesús, "La Via. Iniciació cristiana" (Delegació Diocesana d'Escoltisme. Barcelona. Estiu, 1962). Era una extraordinària iniciació a l'espiritualitat bíblica, escrit abans del Concili (probablement fou la primera) i que avui segueix plenament vàlida.

Allà s'apunten alguns dels eixos que posteriorment seran els conductors de la seva vida espiritual, intel·lectual i política: la universalitat de Déu manifestat de maneres diferents en les formes culturals de les diferents religions, la història com a lloc teològic, l'alliberament humà de les esclavituds com a signe d'alliberaments definitius, etc. La Bíblia el va portar a la comprensió global del fet religiós, perquè igual que no és possible ser "ciutadà universal" si no tens els peus ben situats en un lloc i terra concrets, Catalunya per exemple, i des d'aquí obrir-se a tot el món, tampoc no es pot ser "creient universal" sense partir de l'adhesió a una forma concreta del fet religiós, el cristià per exemple, i des d'aquí obrir-se a les altres confessions.

Va perseguir també aquest "U" des de la seva reflexió filosòfica i des de la ciència, de l'anàlisi de la realitat fragmentada tendint cap a la unitat. Probablement la seva obra

filosòfica, com l'Ars Magna en la que s'inspirà, té més encara de proposta ideològica que de resultat final acabat, però quan en Lluís M. parla de globalització va molt més enllà del significat acotat, gairebé només econòmic, amb el que habitualment l'utilitzem. La seva visió de la globalitat té molt de místic i alguna cosa a veure amb la tendència de la creació cap al punt omega de Teilhard.

“Només el profeta sobreviu”, continuava. S'entén que vol dir que sobreviu “al contacte de Déu”, perquè tot profeta sucumbeix al contacte amb la realitat. Així va passar amb els de l'Antic Testament, amb Jesús de Natzaret i passa amb els d'ara. Així ha passat amb ell. El profeta, tot profeta, posa en evidència el cinisme del sistema i el sistema es defensa negant-lo i condemnant-lo al descrèdit, a l'ostracisme o fins i tot a la mort.

La profecia neix de sentiments forts alimentats des d'una força espiritual que ve de la passió per l'Absolut, d'una crida profunda, és el reclam d'una crida interior, d'una urgència que trenca els límits d'allò immediat, que transcendeix la lògica del conflicte concret per situar-se en un altre nivell. Aquesta fou la urgència de la crida del Xiri. Va intentar, com tots els profetes, despertar la capacitat de revolta, i en la revolta autèntica no compta ja la meva vida o la meva mort, no compto jo, no compta la meva sort o la meva desgràcia o la meva por, sinó que compta la meva solidaritat fraterna amb l'altre i contra l'opressor. El sentiment profètic és un sentiment fort, que mira cap al futur, que deixa de banda les petites exigències personals de comoditat, riquesa o seguretat i es mesura a sí mateix amb les grans qüestions de justícia o del dret de l'altre.

El sentiment profètic s'expressa a través de gests profètics que sorprenen sempre la imaginació. I així van ser la quantitat de gests extraordinaris de la seva vida fins a la seva mort, que ens posaven contra les cordes. Però el gest profètic, tot i que no busca el resultat immediat, si no vol quedar-se en el buit necessita l'acció organitzada, la política. Ell ho buscà i és clar el resultat. Perquè sense sentiment profètic la gestió política és una suma d'interessos corporatius ja que la primera condició de l'acció política és que hi ha d'haver valors i mística i exigència amb els que s'hi comprometen. I necessàriament implicarà sacrifici i risc. Per això també, el gest i els seus protagonistes sovint són acusats d'extravagants o insensats.

Els dos temes centrals de tota espiritualitat són la lluita per la pau i contra tota mena d'opressió. Foren també els dos temes centrals de la vida d'en Lluís M. En definitiva, la lluita del bé contra les forces del mal. I per ells s'hi va jugar la vida.

Jaume Botey

*Escrit el 20 de setembre de 2007. Llegit en la presentació del llibre *DIETARI FINAL* de Lluís M. Xirinacs, el 20 de desembre de 2007.